

СЕКЦІЯ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УКРАЇНСЬКИЙ АСПЕКТ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ

Єфіменко Л. Л.

*кандидат юридичних наук,
Українського гуманітарного ліцею
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Москаленко Н. В.

*учениця 9-го класу
Українського гуманітарного ліцею
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

На сьогоднішній день не лишилося жодної країни, яка б уникнула наслідків пандемії спричиненої COVID-19. Кожна з них, у певній мірі, зазнала незворотного впливу коронавірусу. Несподівана поява захворювання змогла завдати значної шкоди всьому світу, та наслідки якого кожен з нас особисто відчув на собі. Окрім індивідуальних проблем, вірус зміг зачепити різні сфери життєдіяльності людини. Зокрема, це стосується вантажних та пасажирських перевезень, туристичних підприємств, великого та малого бізнесу, політичного життя та навіть соціальних відносин. У той же час, неочікувана сфера впливу пандемії була спрямована на правові відносини, тим самим виявивши низку проблемних питань нормативно-правового характеру.

Одне з перших правил введених українською владою, ще у грудні 2020 року, було обов'язкове використання засобів індивідуального захисту. Зокрема, без наявності маски особа не може потрапити у замкнуте приміщення, а також у будь-який простір із скупченням людей, у тому числі забороняється порушувати дистанцію у 1,5 метра між ними. Саме такі правила слугують, у першу чергу, для індивідуального захисту і захисту усіх оточуючих, зокрема запроваджені з метою мінімізації швидкості розповсюдження хвороби. Такі карантинні норми стали загальноприйнятними й на всесвітньому рівні.

Наступним обмеженням прийнятим Урядом був карантин, що не дозволяв здобувачам освіти відвідувати навчальні заклади та зумовлював усіх перейти на дистанційну форму навчання. Для тодішнього часу це стало абсолютно новим викликом для освітньої системи України. Також заборонялося проводити та відвідувати масові заходи такі, як релігійні, культурні та розважальні. Саме такі нововведення допомогли значно зменшити показники захворюваності та динаміку розповсюдження вірусу, хоча й мали негативний вплив на економіку країни.

Незважаючи на карантинні заходи вірус продовжив уражати все більше українців, після чого влада вводить надзвичайну ситуацію на всю територію країни. Це рішення було дещо передчасним, але випередженим кроком, який допоміг українцям уникнути стрімкого і різкого розповсюдження інфекції. Водночас, такий режим зумовлював ще більшу кількість заборон та обмежень. Одним з таких обмежень було закриття усього громадського транспорту, що з однієї сторони не давало населенню вільно пересуватися, але з іншої сторони сучасний міський транспорт – одне з найбільших скупчень людей і місце, де складно притримуватися дистанції, а отже тут одне з найбільш ймовірних місць зараження та передачі вірусу. Від запроваджених обмежень постраждали торгівельні та розважальні центри. Не підпали під дію обмеження тільки аптеки, продовольчі магазини, заправки та поштові відділення. Через закриття майже усіх розважальних та робочих будівель для українців настали складні часи економічної нестабільності. Зокрема, масовою проблемою стало безробіття. Вихід на вулицю Урядом не заборонявся, але наполегливо попереджали не виходити з помешкань без крайньої необхідності [1].

Після стабілізації рівня захворюваності та завершення надзвичайної ситуації, Урядом введено режим звичайного карантину та почалося поступове пом'якшення заходів спрямованих проти пандемії. Ключова роль у питанні обмежень, ведуть раніше згадані карантинні зони, які визначають обмеження згідно показників захворюваності на певній території. Вважаємо, що введення зон було одним з вдалих рішень прийнятих владою, оскільки зони запобігають повторному введенню надзвичайної ситуації у всій країні та створюють лише індивідуально-необхідні обмеження, тим самим не повторюючи попередні економічні і соціальні загрози.

Розглядаючи вже сьогодні такі проблеми, як дистанційне навчання та проблеми пересування майже повністю зникли, але на місці старих питань виникають нові. На перший план виходить вакцинація населення, оскільки обов'язкове щеплення ініційоване розпорядженням Кабінет Міністрів України від 20 жовтня 2021 року зараз є першочерговою проблемою [2]. Зокрема, обов'язкова вакцинація у розрізі вимог

роботодавців та перевізників не лише особливого вибору українцям, які прагнуть продовжувати працювати.

Водночас, на сьогоднішній день за відсутності відповідальності за недотримання карантинних вимог та складності документування такої діяльності правоохоронними органами, виникає ряд проблемних питань, оскільки більшість населення перестає дотримуватися елементарних правил карантину, які у першу чергу спрямовані на індивідуальний захист кожного. Так, все частіше люди перестають носити захисні маски та не дотримуються дистанції, чим порушують правила створені Урядом ще у 2020 році. Враховуючи викладене, необхідно посилити контроль за дотриманням вимог локдауну в країні.

Окремої уваги також потребує розгляд можливого порушення Конституційних прав людей із початком пандемії. Одна з перших заборон введена під час карантину – не допущення учнів та студентів до закладів освітньої діяльності. Зокрема, така заборона в одному випадку порушувала статтю 53 Конституції України, а в іншому поширилася лише на відвідування споруд та ніяким чином не зупиняла освітню діяльність. Також з'явилися обмеження, що порушували права людей на мирні зібрання (стаття 39 Конституції України) та право на віросповідання (стаття 35 Конституції України). Згідно змісту останніх двох статей заборона здійснення цих прав може бути обмежена законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей. Заборона, яка введена з появою надзвичайної ситуації, порушувала право на вільне пересування (стаття 33 Конституції України) [3].

Зокрема, згідно Розділу 5 статті 29 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» (далі – Закон) – «...Встановлюються тимчасові обмеження прав фізичних і юридичних осіб та додаткові обов'язки, що покладаються на них на цей період, можуть змінюватися режими роботи підприємств, установ, організацій, вноситься інші необхідні зміни щодо умов їх виробничої та іншої діяльності». Також в Розділі 5 статті 30 вищевказаного Закону йдеться про повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах карантину – «...Установлювати особливий режим в'їзду, виїзду на території карантину та окремих адміністративно-територіальних одиниць громадян і транспортних засобів» та «...Установлювати особливий порядок проведення профілактичних і протиепідемічних, у тому числі дезінфекційних, та інших заходів» [4]. Отже, у Законі зазначено та уточнено, що влада може тимчасово обмежувати права українців задля їх безпеки.

Не можна оминати розгляд сучасної проблеми пов'язаної з COVID-19, зокрема щодо обов'язкового щеплення населення. Знову

таки повертаємося до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб». Зокрема, відповідно до Розділу 3 статті 12 Закону «...У разі загрози виникнення особливо небезпечної інфекційної хвороби або масового поширення небезпечної інфекційної хвороби на відповідних територіях та об'єктах можуть проводитися обов'язкові профілактичні щеплення проти цієї інфекційної хвороби за епідемічними показаннями». Так, примусова вакцинація населення є законно обґрунтованою та несе за собою мету припинення пандемії. На останок розглянемо статтю 27 Конституції України («...Обов'язок держави – захищати життя людини», отже держава вводячи усі ці карантинні обмеження, у першу чергу, піклується про кожного з нас та виконує свій конституційний обов'язок.

Проаналізувавши вищевикладене, варто зробити висновок, що державою були запроваджені окремі обмеження, які у тому числі призвели до порушення конституційних прав та свобод людей. Водночас, зазначені обмеження були вимушеною реакцією Уряду на реальну загрозу з боку глобальної пандемії, які базувалися на засадах Конституції України та проводилися в межах норм чинного законодавства. Також, застосування усіх карантинних норм проводилися з ціллю захисту українців від інфекції, оскільки захист та благополуччя життя громадян є основною ціллю нашої держави.

Література:

1. Міністерство внутрішніх справ про режим надзвичайної ситуації. URL: <https://www.facebook.com/mvs.gov.ua/posts/3450991354987531>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 р. № 1096. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-9-grudnya-2020-r-t201021>
3. Конституція України (*Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 1996, № 30, ст. 141) 2 розділ. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб». *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2000, № 29, ст. 228). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>